

Sygn. akt I ACa 929/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 listopada 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Piotr Wójtowicz (spr.)
Sędziowie :	SA Elżbieta Karpeta SO del. Ewa Solecka
Protokolant :	Anna Wieczorek

po rozpoznaniu w dniu 6 listopada 2015 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa J. K. i C. K.

przeciwko (...) Towarzystwu Hospicjum (...) w K.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 4 czerwca 2014 r., sygn. akt II C 806/13,

- 1) uchyla zaskarżony wyrok w punkcie 1. w części zasądzającej od pozwanego na rzecz powodów kwotę przenoszącą 4.300,47 (cztery tysiące trzysta i 47/100) złotych oraz w części obejmującej odsetki od tej kwoty za okres poprzedzający dzień 19 sierpnia 2015 r., a także w części zasądzającej odsetki od kwot wyszczególnionych w podpunktach a/ - e/, i w tym zakresie postępowanie umarza;
- 2) w pozostałej części apelację oddala;
- 3) zasądza od pozwanego na rzecz powodów solidarnie 2.700 (dwa tysiące siedemset) złotych z tytułu kosztów postępowania apelacyjnego.

SSO del. Ewa Solecka	SSA Piotr Wójtowicz	SSA Elżbieta Karpeta
----------------------	---------------------	----------------------

UZASADNIENIE

Powodowie wniesli o zasądzenie na ich rzecz od pozwanego 91519,46, zł z ustawowymi odsetkami od dnia wytoczenia powództwa i kosztami postępowania z tym uzasadnieniem, że pozwane Towarzystwo nie zapłaciło im za dostarczony towar 87218,99 zł, a skapitalizowane ustawowe od tej sumy wyniosły 4300,47 zł. Pismami z 25 lutego, 20 marca i 22 kwietnia 2013 r. ograniczyli swe powództwo o 2709,50 zł, o 3271,31 zł i o 5982,13 zł.

Wydanym dnia 7 czerwca 2013 r. w postępowaniu upominawczym nakazem zapłaty Sąd Okręgowy w Katowicach Sąd Okręgowy uwzględnił żądanie w jego ograniczonej wysokości. Od nakazu tego pozwany wniósł sprzeciw, w którym domagał się oddalenia powództwa i zasądzenia na jego rzecz solidarnie od powodów kosztów. Zarzucił, że uiszczył należność za nabyty od powodów sprzęt medyczny, w części w drodze wpłat dokonanych przez osoby trzecie.

Powodowie podnieśli, że pozwany zapłacił tylko niektóre z należności głównych, bez należnych od nich odsetek.

W toku procesu, wobec dokonanej częściowej zapłaty, powodowie ograniczyli powództwo do 49300,47 zł z odsetkami od 91519 zł od wniesienia pozwu do 20 lutego 2013 r., od 88809,96 zł od 21 lutego do 18 marca 2013 r., od 85538,65 zł od 19 marca do 2 kwietnia 2013 r., od 75236,40 zł od 3 kwietnia do 28 czerwca 2013 r., od 73493,77 zł od 29 czerwca do 26 lipca 2013 r. i od 49300,47 zł od 27 lipca 2013 r. do dnia zapłaty oraz do kosztów procesu.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy zasądził od pozwanego na rzecz powodów solidarnie 49300,47 zł z ustawowymi odsetkami od 27 lipca 2013 r. oraz ustawowe odsetki od:

- 91519,46 zł za okres od 15 do 20 lutego 2013 r.,
- 88809,96 zł za okres od 21 lutego do 18 marca 2013 r.,
- 85538,65 zł za okres od 19 marca do 2 kwietnia 2013 r.,
- 75.236,40 zł za okres od 3 kwietnia do 28 czerwca 2013 r.,
- 73493,77 zł za okres od 29 czerwca do 26 lipca 2013 r.,

w pozostałej zaś części postępowanie umorzył oraz orzekł o kosztach. Przytoczył Sąd następujące motywy swego rozstrzygnięcia:

Powodowie w ramach prowadzonej pod firmą (...) s.c. J. K. i C. K. w formie spółki cywilnej działalności gospodarczej sprzedali pozwanemu Towarzystwu od 12 marca do 27 grudnia 2012 r. wyroby medyczne za łączną cenę 87218,99 zł. Każdorazowo termin zapłaty za sprzedany towar wynosił 30 dni. Cena nie została zapłacona w terminie. Pozwany na koniec roku 2012 potwierdził saldo wykazujące jego wobec powodów zadłużenie na 87218,99 zł. W dniu 31 stycznia 2013 r. powodowie wezwali go do zapłaty należności, wraz z wyliczonymi od poszczególnych kwot na dzień 28 stycznia 2013 r. ustawowymi odsetkami.

Skapitalizowane na dzień 12 lutego 2013 r. odsetki wyniosły 4300,47 zł.

Po wniesieniu pozwu pozwane Towarzystwo na poczet zadłużenia wpłaciło:

- 20 lutego 2013 r. 2709,50 zł z faktur (...),
- 18 marca 2013 r. 33271,31 zł z faktury (...),
- 28 czerwca 2013 r. 1742,63 zł z faktur (...)

oraz dnia 26 lipca 2013 r. dalsze 24193,30 zł.

Nadto dług za pozwanego spełniły osoby trzecie: 4320,12 zł objęte fakturami nr (...) (dnia 3 kwietnia 2013 r.) oraz 5.982,13 zł objęte fakturami nr (...) (dnia 2 kwietnia 2013 r.)

Strony łączyła umowa sprzedaży. Bezsporne jest, że powodowie sprzedali pozwanemu określone wyroby medyczne, ten natomiast nie zapłacił ceny w umówionym, określonym w fakturach terminie. Należności wynikające z zawartych w okresie od marca do grudnia 2012 r. umów zaczął regulować dopiero po wytoczeniu powództwa.

W myśl art. 481§ 1 i §2 k.c. oraz art. 482§1 k.c. wierzyciel może żądać odsetek ustawowych za czas opóźnienia w zapłacie, chociażby nie poniósł szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi; może też żądać odsetek od zaległych odsetek od wytoczenia powództwa.

Powodowie wytoczyli powództwo dnia 15 lutego 2013 r. (dzień oddania pisma w polskiej placówce pocztowej operatora wyznaczonego w rozumieniu Prawa pocztowego), od tego dnia zatem należą się im odsetki od skapitalizowanych odsetek.

W dniu wniesienia pozwu należność główna wraz ze skapitalizowanymi odsetkami wynosiła 91519,46 zł. Powodowie mogli żądać odsetek ustawowych od tej kwoty do dnia zapłaty, a skoro zapłata następowała częściowo, zasądzić należało te odsetki od kwot pomniejszonych o dokonane wpłaty od dnia następnego po dokonaniu wpłaty do dnia dokonania kolejnej wpłaty. Ostatecznie z kwoty dochodzonej pozwem do zapłaty pozostało 49300,47 zł z odsetkami od 27 lipca 2013 r.

Ponieważ pozwany nie podważył w ogóle roszczenia powodów, należało orzec jak w punkcie 1 sentencji wyroku. Wobec tego, że powodowie dochodzą należności z umów zawartych w ramach prowadzonej przez nich spółki cywilnej, występuje po ich stronie solidarność, o której mowa w art. 367 k.c.

Postępowanie w pozostałej części podległo na podstawie art. 355§1 k.p.c. umorzeniu.

Jako podstawę rozstrzygnięcia o kosztach przywołał Sąd normy art. 98 k.p.c. i §6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

W apelacji od opisanego wyżej wyroku pozwane Towarzystwo zaskarżyło go w części uwzględniającej powództwo i orzekającej o kosztach. Zarzuciło obrazę norm art. 217§1, art. 227 i art. 232 k.p.c. oraz naruszenie art. 102 k.p.c. i w oparciu o te zarzuty wniosło o zmianę wyroku przez oddalenie powództwa i o zasądzenie na jego rzecz od powodów solidarnie kosztów postępowania za obie instancje.

Powodowie wnieśli o oddalenie apelacji i zasądzenie na ich rzecz od pozwanego kosztów postępowania apelacyjnego.

Już w toku postępowania apelacyjnego powodowie, wobec dokonania przez pozwanego dalszych wpłat, po raz kolejny ograniczyli powództwo o 45000,-zł w zakresie należności głównej i o 25189,51 zł skapitalizowanych i bieżących odsetek, podtrzymując jednocześnie żądanie zasądzenia na ich rzecz kosztów procesu za obie instancje. Pozwane Hospicjum, mimo prawidłowego doręczenia mu w dniu 8 października 2015 r. odpisu pisma zawierającego oświadczenie o częściowym cofnięciu pozwu, nie złożyło w tej kwestii w ciągu dwóch tygodni żadnego oświadczenia, co w świetle art. 203§3 in fine k.p.c. oznacza, że na ograniczenie żądania wyraziło zgodę.

Pewnych trudności nastręczać mogło odczytanie intencji strony powodowej, ograniczyli oni bowiem żądanie pozwu kwotowo, w części dotyczącej odsetek bez nawiązania do treści zapadłego w sprawie wyroku. Ponieważ powodowie ani ich pełnomocnik nie byli, mimo prawidłowego zawiadomienia, obecni na rozprawie w dniu 6 listopada 2015 r., nie było możliwe uzyskanie od nich w tym zakresie wyjaśnień. Z tej przyczyny Sąd Apelacyjny oświadczenie ich odczytał w sposób jedynie w tej sytuacji możliwy: jako rezygnację z dochodzenia 45000,-zł należności głównej wraz z odsetkami oraz z odsetek naliczonych w wyroku za okresy zamknięte i z odsetek naliczonych w wyroku od pozostałej części

należności głównej (4300,47 zł) do dnia poprzedzającego dokonanie przez pozwane Towarzystwo ostatniej zapłaty, czyli do dnia 18 sierpnia 2015 r.; w tym zakresie zatem zaistniała podstawa do umorzenia postępowania.

W efekcie przedmiotem sporu (a tym samym – rozpoznania) w postępowaniu apelacyjnym pozostała poprawność rozstrzygnięcia o obowiązku zapłaty przez pozwane Towarzystwo 4300,47 zł z odsetkami od dnia 19 sierpnia 2015 r. oraz o obciążeniu go obowiązkiem zwrotu powodom kosztów procesu. Apelację w tym zakresie uznać przyjdzie za bezzasadną.

Wbrew wywodom skarżącego nie uchybił Sąd Okręgowy w niczym wymienionym w apelacji normom art. 217§1, art. 227 i art. 232 k.p.c. Pierwsza z nich stanowi, że strona aż do zamknięcia rozprawy przytaczać może okoliczności faktyczne i dowody na uzasadnienie swych wniosków lub dla odparcia wniosków i twierdzeń strony przeciwnej. Pomijając już, że od zasady tej ustawodawca wprowadził szereg wyjątków, stwierdzić należy, że pozwane Towarzystwo w najmniejszym stopniu w realizacji tego swego prawa nie było ograniczane. Z kolei w myśl art. 227 k.p.c. przedmiotem dowodu są fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie, a nie budzi najmniejszej wątpliwości, że takie właśnie fakty przedmiotem dowodu Sąd Okręgowy uczynił. Co się zaś tyczy art. 232 k.p.c., w myśl którego strony obowiązane są wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne, to – jak z samej jego treści wynika – adresowany on jest do stron procesu i na nie nakłada obowiązki. Zawarta w zdaniu drugim norma zezwalająca sądowi orzekającemu na dopuszczenie dowodu, który nie został przez strony wskazany, stanowi wyjątek od reguły, który musi znajdować w szczególnych okolicznościach sprawy uzasadnienie dla takiego wyręczenia stron, nade wszystko zaś musi w ogóle zaistnieć taka potrzeba, której nie sposób było się dopatrzeć.

Nie było także, właśnie z uwagi na treść art. 227 k.p.c., żadnych podstaw do dopuszczania i przeprowadzania w postępowaniu apelacyjnym zawnioskowanego przez pozwanego dowodu z dokumentu wykazującego dokonanie przez niego na rzecz powodów w dniu 31 lipca 2014 r. zapłaty 62917,66 zł, skoro zapłata ta ewidentnie nie pozostaje w związku z przedmiotem sporu. W treści przelewu wyraźnie wszak wskazane zostało, że dotyczy ona należności objętych potwierdzonym saldem z dnia 29 lipca 2014 r., wynikających z faktur wystawionych nie wcześniej niż dnia 30 kwietnia 2013 r., podczas gdy spór w sprawie niniejszej dotyczył należności wynikających z faktur wystawionych w roku 2012 i objętych potwierdzeniem salda na 31 grudnia 2012 r. Innego dowodu spełnienia świadczenia, który mógłby zostać w postępowaniu apelacyjnym dopuszczony, pozwane Towarzystwo nie przedstawiło.

W konsekwencji, przy prawidłowych ustaleniach Sądu Okręgowego, które Sąd Apelacyjny podziela, zaskarżony wyrok w pełni odpowiadał prawu materialnemu, konkretnie zaś przywołanym przez Sąd Okręgowy normom art. 535, art. 481§1 i §1 oraz art. 481§1 k.c. Z tej przyczyny, przy braku podstaw do poczynienia ustaleń, że pozwane Hospicjum po zapadnięciu w pierwszej instancji wyroku uregulowało całość swego zadłużenia (czyli w zakresie większym od tego, w jakim powodowie roszczenie swe ograniczyli), prawu materialnemu odpowiada także ta część tego wyroku, którą zasądzono od pozwanego na rzecz powodów należności w ograniczonej (wskutek częściowego cofnięcia pozwu w efekcie dokonanej zapłaty) już wysokości.

Chybiony jest zarzut obrazy art. 102 k.p.c., w sprawie bowiem nie sposób się dopatrzeć takich szczególnych okoliczności, które zastosowanie jej by uzasadniały. Wbrew wywodom skarżącego sama trudna materialna sytuacja strony nie jest ku temu wystarczającą podstawą, na ogół bowiem przyczyną, dla której dłużnik swego obowiązku świadczenia pieniężnego nie spełnia, jest właśnie brak wystarczających na to środków. Nieobciążanie go w takich sytuacjach kosztami prowadziłoby do przerzucenia ich na wierzyciela, prowadząc w ten sposób do niemożliwego do zaakceptowania odwrócenia zasady odpowiedzialności finansowej za wynik procesu. Słusznie przy tym wywiódł Sąd Okręgowy, że strona pozwana, w stosunku do której umorzono postępowanie po cofnięciu pozwu na skutek spełnienia przez nią dopiero w toku procesu świadczenia, uznawana być musi za przegrywającą w rozumieniu art. 98§1 k.p.c.

Z powyższych względów na podstawie art. 386§3 k.p.c., przy zastosowaniu art. 391§1 k.p.c. w związku z art. 355 k.p.c., a także na podstawie art. 385 k.p.c. Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji.

Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego podstawę swą znajduje w normach art. 98§1 i §3 k.p.c.

SSO Ewa Solecka SSA Piotr Wójtowicz SSA Elżbieta Karpeta